

Vend skoleblikket mod nord

Ny Nordisk Skole-initiativet kan åbne danske skoler for løsninger og praksisser, der fungerer optimalt i vore nabolande. Her er lovgivning, kultur- og samfundsforhold meget lig de danske, og ofte kan vi derfor uden videre overføre gode ideer fra de nordiske naboer til danske skoler. Lad os vække traditionen for nordisk samarbejde til live igen

1. februar 2013

Udgivelsesdata

Den danske folkeskole bør adoptere gode ideer og erfaringer fra skoler i andre nordiske lande, mener dagens kronikører, blandt andet den finske folkeskole som skiller sig ud ved at opnå gode resultater, når elevernes læse-, natur/teknik- og matematikfærdigheder testes. På billedet ses en skoleklasse fra Helsinki, Finland.
Foto: Tine Sletting

Udgivet på *Information* (<http://www.information.dk>)

[Hjem](#) > Vend skoleblikket mod nord

Vend skoleblikket mod nord

Ny Nordisk Skole-initiativet kan åbne danske skoler for løsninger og praksisser, der fungerer optimalt i vore nabolande. Her er lovgivning, kultur- og samfundsforhold meget lig de danske, og ofte kan vi derfor uden videre overføre gode ideer fra de nordiske naboer til danske skoler. Lad os vække traditionen for nordisk samarbejde til live igen

Frans Ørsted Andersen

Kristina Aaltonen

31. januar 2013

Ny Nordisk Skole (NNS) er et initiativ, der blev introduceret af børne- og undervisningsminister Christine Antorini (S) i 2011. Dengang var hun uddannelsesordfører, og begrebet kom til verden i et efterord skrevet af hende og Nanna Westerby i Lars Olsens bog *Uddannelse for de mange – opskrift på en kulturrevolution*. Med Antorinis nuværende position er begrebet nu langt mere end blot et efterord i en bog – i stedet er NNS blevet en overskrift for meget af den aktuelle pædagogiske og uddannelsesmæssige dagsorden. Adskillige artikler og temanumre såvel som diverse konferencer vidner om dette, for eksempel Danmarks Lærerforenings konference om NNS sidste år og fagtidsskriftet *Kognition & Pædagogik* nr. 85/2012, der alene handler om NNS.

Hvad er ny nordisk skole?

Antorini iværksatte hurtigt efter sin tiltrædelse et konkret NNS-initiativ, som løber over to år fra 2012 til 2014. Projektet følges af en dialoggruppe bestående af repræsentanter fra kommunerne, lærerforeningen og uddannelses- og forskningsinstitutioner. Men hvad menes der egentlig med Ny Nordisk Skole? Ja, ministeren har selv skrevet, at med »Ny Nordisk Skole kan vi genfinde det bedste i den lange nordiske dagtilbuds- og uddannelsestradition«. Hun fortsætter med at sige, at vi dermed kan få »nødvendig fornyelse«, så vi bedre kan »få alle med uanset social baggrund«. Endvidere betoner Antorini, at »med inspiration og udsyn fra andre lande kan vi hele tiden blive dygtigere«. Her vil hun især se mod nord: »[...] vi er tættest på [Norden], for eksempel kan vi få inspiration fra Finland i forhold til inklusion, fællesskab og et højt fagligt niveau.« Endelig siger hun, at NNS handler om »at udvikle nye anvendelser af traditionelle nordiske undervisningsmetoder med brug af for eksempel it og sociale medier.«

Det finske forbillede

Ny Nordisk Skole er på mange måder et banebrydende begreb, fordi det er sjældent, at der i den danske uddannelsesverden så direkte refereres til Norden. En undtagelse er dog PISA-undersøgelserne, der gennem det sidste årti har skabt interesse for den finske skole. Også de seneste internationale undersøgelsesresultater fra PIRLS (læsefærdigheder) og TIMSS (matematik- og natur/teknikfærdigheder) fra december 2012 understreger finnernes gode position. Samtidig kan de forbedrede danske PIRLS og TIMSS resultater fortolkes derhen, at den gryende finske inspiration har virket

positivt i Danmark, hvor elevernes kompetencer i læsning, matematik og naturfag i 4. klasse er blevet klart forbedrede siden 2007.

Finland er fortsat med PIRLS og TIMSS 2011 bedst i Vesten kun overgået af for eksempel Sydkorea og Hong Kong. En vigtig pointe omkring den finske succes i de internationale målinger er, at de fornemme resultater afspejler en meget høj grad af ensartet høj kvalitet i undervisningen over hele landet koblet med en stor 'lighedsskabende effekt' af skolegangen. De finske lærere er uddannet til at arbejde aktivt for at fremme lighedsskabende fællesskaber gennem for eksempel skoleklasserne og anvende det til at sikre faglige resultater for de enkelte elever. Dette er i god overensstemmelse med de internationale undersøgelser, der påviser, at fagligt svage elevers resultater forbedres af at blive undervist sammen med fagligt stærke elever, der også vinder på skoler med bred faglig spredning. Det er tilfældet i Finland, hvor langt størsteparten af alle børn går i den lokale folkeskole. Den finske skole gør altså en forskel og medvirker til at bryde negativ social arv. Problemet i Danmark er fortsat, at for mange falder fra i overbygningsårene (7.-9. klasse) og på ungdomsuddannelsesniveau (de 16-19-årige) – enten helt (dropper ud) eller mentalt (manglende motivation for og engagement i skolegangen).

En nordisk PISA-pendant

Da de nordiske læseundersøgelser Nordlæs kom i 1990'erne, oplevede vi for første gang i Danmark, hvordan en nordisk undersøgelse fik betydning for synet på den danske skole. Nordlæs dokumenterede, at læsefærdighederne var for dårlige for en stor gruppe danske elever. Det medførte blandt andet en diskussion om, hvornår eleverne skal lære at læse. Nordlæs pegede på, at det er vigtigt at sætte ind tidligt, og man måtte i visse pædagogiske kredse erkende, at læseevnen ikke kommer af sig selv, bare eleverne »trives i skolen«. Den slags holdninger findes ikke mere på danske skoler – og det kan vi delvist takke Nordlæs og tilsvarende undersøgelser for.

Af forskellige årsager er PISA, PIRLS og TIMSS aldrig blevet så godt modtaget som Nordlæs blev det i 1990'erne. Selv om disse internationale programmer har eksisteret i 10-12 år, er især PISA-undersøgelserne fortsat kontroversielle. Måske ville en nordisk pendant til PISA have større gennemslagskraft og blive modtaget bedre i lærerkredse – ligesom Nordlæs blev det?

Et sådant program ville nemlig være langt sværere at komme udenom, idet det ville undersøge ensartede uddannelser i ensartede 'velfærdssamfund' med stort set samme lovgivning, økonomi, befolkningsstørrelse, familiestruktur, grundlæggende pædagogik og dannelsesidealer. Et fælles nordisk skoleevalueringsprogram ville også i høj grad kunne skrues sammen, så det passede bedre til de nordiske samfunds skolesystemer. Et sådant program kunne kombineres med Ny Nordisk Skole-initiativet og kobles på konkrete samarbejder mellem kommuner og skoler på tværs af grænserne, gerne med mere og længerevarende lærerudvekslingsaftaler og elevudvekslinger oveni. Det ville i øvrigt også styrke danske elevers (og læreres) generelle sproglige kompetence, at skolerne gjorde mere ud af norsk og svensk – det kræves faktisk allerede i de danske læseplaner, men praktiseres næsten ikke.

Andre lande er for forskellige

Vi synes derfor, som både Christine Antorini og den tidligere undervisningsminister Bertel Haarder (V), at det er på tide at vende blikket mod nord. Selvfølgelig kan

inspiration hentes overalt i verden. Men i for eksempel Asien er de kulturelle og samfundsmæssige baggrundsvilkår væsentligt anderledes end i Norden – og dermed kan deres pædagogiske praksis være langt sværere at kopiere eller bare lade sig inspirere af. Og i forhold til vores nabo mod syd og vores allierede på den anden side af Atlanten, kan man sige, at de enkelte Bundesländer i Tyskland, provinserne i Canada og delstaterne i USA som regel er mere internt forskellige, end de nordiske lande varierer indbyrdes.

Der findes allerede en gammel tradition for nordisk skolesamarbejde, men i mange tilfælde er det slumret ind. Den danske kommunalreform har forstærket denne proces, for venskabsbysamarbejdet er i mange tilfælde ikke kommet på plads i de nye kommuner. Vi vil derfor her opfordre kommunernes skolekonsulenter og politikere til at puste nyt liv det nordiske venskabsbynetværk.

Der er enighed om, at en af de største udfordringer vores uddannelsessystem har, er at alt for mange elever ikke bliver klædt godt nok på i grundskolen (1.-10. kl) til at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse (gymnasial eller erhvervsrettet). Vi må ikke acceptere, at så mange børn og unge falder udenfor og ender på overførselsindkomster i tidlig alder. De nye danske PIRLS og TIMSS resultater peger på at noget positivt er ved at ske i indskolingsårene. Ny Nordisk Skole-initiativet kan være det, der skal til for at få de positive tendenser til at brede sig gennem skolesystemet. Inspiration fra, samarbejde med og fælles evaluering af de nordiske landes skoler kan give direkte anvendelige eksempler og fremadrettede retningslinjer for, hvordan tingene kan gøres anderledes og bedre.

Frans Ørsted Andersen er lektor og ph.d. i uddannelsesforskning på AU; Kristina Aaltonen er næstformand i foreningen Norden, København og ansat i regi af Nordisk Råd

Kilde-URL: <http://www.information.dk/449770>